

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/784/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

181/2013. (VI. 12.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a **panaszos**¹ 2012. szeptember 21-én előterjesztett **panaszát** a 2013. június 12-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – Z-i Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, illetve alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos a vele szemben 2012. szeptember 15-én lefolytatott rendőri intézkedés sorozattal összefüggésben, valamint a vele szemben 2012. szeptember 18-án foganatosított rendőri intézkedés miatt 2012. szeptember 21-én elektronikus úton terjesztette elő panaszát, amelyet 2012. október 16-án aláírásával megerősített.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2012. szeptember 15-én, a késő esti órákban fél órán belül két alkalommal igazoltatta őt M. és P. rendőr. Az első igazoltatás során a rendőrök a panaszost szabálysértés elismerésére szólították fel. A panaszos fél órán keresztül hallgatta a rendőröktől, hogy amennyiben nem teljesíti a 30 napos befizetési határidőt, milyen további szankciókra számíthat. A panaszos közölte a rendőrökkel, hogy számára talán előnyösebb, ha a bírságot közmunka formájában ledolgozhatja. A Testület megjegyzi, hogy a panaszos beadványában nem részletezi az intézkedés alapjául szolgáló körülményeket, és azt sem, hogy

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

milyen szabálysértést követett el. Ezt követően a panaszos arról számolt be, hogy a rendőrök a második fellépésük során, miután őt messziről felismerték, „erőszakos magatartást tanúsítva” szálltak ki a szolgálati autóból, miközben azt mondták, hogy „innen pedig nincs tovább”. A panaszos ezt tudomásul véve kiszállt az autójából, majd lezárta azt. Ezt követően a rendőrök felé fordult, hogy jelezze együttműködését, ennek ellenére őt durván megfogták, hátrafordították, majd már a bilincsel a közükben, M. hátratett kézzel kényszerítette, hogy megbilincselhessék. A panaszos nem engedte bal karja kifordítását a születési rendellenessége miatt, a rendőrök az erre vonatkozó közlése ellenére sem voltak hajlandó felhagyni a további durva, agresszív kényszerintézkedéssel. A panaszos elmondása szerint a rendőrök közel 20 percen keresztül többször próbálkoztak a megbilincselésével. Két-három alkalommal a rendőrök ki is fűjték magukat az általa kifejtett nagy ellenállás miatt, vagy „végkimerültség okán”. A panaszos előadta, hogy a rendőrbotot is mindenféle változatban feszegették a testén, nyaka, torka elszorítására. A rendőrök, hogy a panaszoszt jobb belátásra bírják, a botot a térdei alá szorították, melynek következtében a panaszos el is esett. Az esés során a panaszos homlokán lévő hámréteg ledörzsölődött, vérzett, és felső ruházata sáros lett. Az esést követően a rendőrök 3-4 alkalommal a panaszos bal oldalába rúgtak, őt ebben a hason fekvő helyzetben tudták csak megbilincselni.

A panaszos előadta, hogy három nap múlva ismét intézkedés alá vonták, mivel kissé hangosabb megnyilvánulása miatt a közterületen arra járó személy javasolta a fiatal járőröknek, hogy kérjenek a panaszos ellen erősítést. A panaszos abban reménykedett, hogy a járőrök látva a vérző fejét, orvost hívnak, mivel utcai verekedés elszenvedője volt. Miután megérkezett a rendőri segítség, a panaszoszt vezetékek nevében szólította az az agresszív rendőr (M.), aki korábban már intézkedés alá vonta, amire panaszos hasonlóan a vezetékek nevében szólítva köszönt neki. A panaszos szerint már ez is elég volt M. számára, hogy újra bilincs alkalmazását kísérelje meg a panaszoszal szemben. Ekkor a panaszos kikérte a rendőr fellépését M. több kollégája előtt. A panaszos állítása szerint kikarmolt csuklója gyulladásos fájdalomban volt, ennek ellenére M. hasonlóan a korábbiakhoz, a panaszosra erőszakolta a bilincset. Mielőtt a panaszos bilincsel a kezén beült volna a szolgálati rendőrautóba, M. térdrel erősen lágyékon rúgta. Ezt követően a panaszoszt sürgősségi ellátásra szállították be, ahol további sérelmeket szenvedett el. A panaszos az ellátása során két kérdést szeretett volna megfogalmazni az orvosnak, aki hasonlóan türelmét veszítve, jelzett a kísérő rendőröknek, hogy részéről befejezte a rajta folytatott vizsgálatot. M. a panaszoszt erősebben ráncigálta ki a vizsgáló helyiségből. A panaszos előadta, hogy kiérve a rendelőből a rendőr továbbra is ráncigálta, fenyegette a panaszoszt, és ordibált vele. Elhagyva a létesítményt egy külön helyiségbe lökte be őt, ahol is földre teperte, majd 4-5 rúgással és ököllel történő ütést mért rá. Eközben az egyik egészségügyi dolgozó behozta a kint hagyott rendőrbotot, és segítségét a rendőröknek kifejezve, megmutatta, amely gombbal lehet ezen orvosi helyiséget belülről kinyitni, miután a panaszoszt jól elverték. M. ekkor felszólította a fiatalabb kollégáját, hogy kapcsolja le a villanyt is, aki ezt a kérést nem teljesítette M. számára. M. megfenyegette a panaszoszt azzal is, hogy fejbe rúgja, ezen tetteről kollégája beszélte le. A bántalmazás során a panaszoson a bilincs mindvégig szorosan rajta volt. A panaszos elmondása szerint aznap már nem is térhetett haza. M. a 18 órai váltást követően tovább tartózkodott a szolgálati helyén, amiről a panaszos a fogdában töltött idő alatt bizonyosodott meg. A panaszos állítása szerint váltó társa többször kérte, hogy induljon haza, mivel másnap reggel 6 órakor ismét fel kell vennie a munkát. M. ennek ellenére addig maradt a fogdában, amíg a panaszoszt este 11 körül át nem vitték a Megyei Rendőr-főkapitányságra. Az átvitel során a panaszoszt P. (aki a panaszoszt a panaszbeadvány szerint szeptember 15-én intézkedés alá vonta) köszöntötte a fogdából kijövet, aki a bilincselést követően úgy vonszolta ki őt az épületből, „mintha igaz állatot fogott volna be”. A panaszos szerint ekkor tovább sérültek az amúgy is sérült csuklói.

A Testület megjegyzi, hogy a panaszos az erre rendszeresített formanyomtatványon terjesztette elő panaszát, amelyen „a panasz alapjául szolgáló rendőri intézkedés időpontja” mezőben – vélhetően rosszul – 2012. szeptember 21-ei dátumot jelölt meg, annak ellenére, hogy beadványában a sérelmezett intézkedések időpontjaként, 2012. szeptember 15-ét és 18-át tüntette fel.

2) Az előadó testületi tag 2012. szeptember 16-án kelt levelében a Testületre irányadó hatásköri rendelkezések ismertetése mellett, a panaszost a beadványának aláírásával történő megerősítésére, és pontosítására hívta fel, egyúttal az ügy alapos kivizsgálása érdekében több, az esettel kapcsolatos kérdést is feltett a panaszosnak.

A Testület felhívása ellenére a panaszos nem pontosította beadványát, panasz-kiegészítést nem terjesztett elő, csupán megerősítette panaszát.

3) Az előadó testületi tag a panaszossal 2012. november 13-án 13 óra 40 perctől folytatott telefonbeszélgetés során, ismételten kérte a panaszost, hogy egészítse ki panaszbeadványát a Testület által feltett kérdésekre vonatkozóan, aki ezen kérésnek továbbra sem tett eleget.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőri szervtől, valamint megküldeni kérte az ügygel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A panaszos szempontjából a következők relevánsak.

A Testület előre bocsátja, hogy a rendőrségi iratok következetesen a panaszossal szemben fogatosított intézkedés időpontjaként 2012. szeptember 17-ét jelölik meg. A rendőrségtől kapott tájékoztatás alapján a panaszossal szemben nem fogatosítottak intézkedést 2012. szeptember 15-én és három nappal később, 18-án, valamint, szeptember 21-én sem. A panaszos az állásfoglalás I. rész 1) pont b) pontjában a rendőrségi iratokkal egybevágó történéseket adott elő, ezért a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos által sérelmezett 2012. szeptember 18-ai intézkedésre valójában szeptember 17-én került sor.

1) A rendőrség megküldte J. r. törzsőrmester és G. r. őrmester intézkedés napján kelt jelentését, amely az alábbiakat tartalmazza.

A fenti napon szolgálatuk teljesítése során 16 óra 20 perckor saját észlelésük alapján jelentek meg a M. téren, mivel két személy verekedett és az egyiknek vérzett az orra. A helyszínen a két verekedőt és egy másik jelenlévő személyt igazoltattak.

A helyszínen az ütlegető K. a rendőröknek elmondta, hogy H-val érkezett a M. térre. A panaszos gyerekeit hozták el az óvodából, és a panaszost ott akarták felvenni. A panaszos dolgozott, és nem ért oda a megbeszélt időben, ezért H. azt mondta K-nak, hogy hívja fel a panaszost. K. elmondta H-nak, hogy nincs pénz a telefonján, csak sms-t tud küldeni. Néhány perc elteltével megjelent a panaszos, aki K-t elkezdte lökdösni, és egyszer arcon ütötte, és közben kiabált vele, hogy miért zavarja az sms-eivel. K., hogy megvédje magát egy alkalommal ököllel a panaszos felé ütött, úgy hogy az orrát eltalálta. Ekkor érkezett a helyszínre a rendőrség. H. alátámasztotta K. által elmondottakat.

Ezek után a még mindig kiabáló panaszos a rendőröknek arról számolt be, hogy aznap dolgozott, valamint az ügyeit intézte a városban. Megbeszélték H-val, hogy ő jön érte M. térre. A M. térre igyekezve több sms-t kapott, amelyről nem tudta, hogy kitől érkeznek. Mivel a Munkaügyi Központtól gyakran kap értesítéseket, azt hitte, hogy attól kapott üzeneteket. A M. térre érkezve H. kérdőre vonta a panaszoszt, hogy hol volt ez ideig, már többször keresték, miért nem hívta vissza őket. A panaszos a történeteket követően szólt K-nak, hogy ne küldözgessen neki mindenért üzeneteket, fejezze be, mivel fontos értesítéseket vár. K. erre ökölrel egyszer orron ütötte, majd kiabálni kezdtek egymással a rendőrök kiérkezéséig.

A történeteket követően a rendőrök a panaszoszt, K-t és H-t az ügyeletes tiszten keresztül a körözési rendszerben ellenőrizték, akik abban nem szerepeltek, valamint segítséget kértek a magánindítványos nyomtatvány helyszínre juttatásával kapcsolatban, mivel az elfogyott. A 962-es járőr jelezte, hogy nála van ilyen nyomtatvány, és elindul a helyszínre.

Az intézkedő rendőrök előadták, hogy a panaszos az intézkedés alatt hangosan kiabált, ezért több alkalommal felszólították, hogy a rendzavaró viselkedést fejezze be, amire ő nem volt hajlandó. A panaszos az intézkedés során egyre agresszívebb lett, egyre jobban kiabált, többszöri felszólítás ellenére viselkedését továbbfolytatta, majd közölte, hogy „a rendőrök ne vele foglalkozzanak, hanem a K. gyerekekkel”, mivel „az verte őt orrba”. A 962-es járőr megérkezését követően a panaszos továbbra is folytatta a kiabálást, és többször el kívánta hagyni a helyszínt, ezzel kivonva magát a rendőri intézkedés alól. A járőrök felszólították őt, hogy maradjon a helyszínen, azt ne hagyja el, jogsértő magatartását fejezze be, a szabálysértést ne folytassa tovább. A panaszos ennek ellenére továbbra is távozni akart, ezért a 962-es járőr segítségével J. r. törzsőrmester és G. r. őrmester előállította a Z-i Rendőrkapitányságra további intézkedés végett.

A jelentés rögzíti, hogy K. ellen rendzavarás szabálysértése miatt, panaszos ellen pedig rendzavarás és jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt külön szabálysértési feljelentés készült.

2) Az illetékes rendőri szerv megküldte K. r. őrmester és M. r. törzsőrmester az intézkedés napján kelt, az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentését.

Az intézkedő rendőrök 2012. szeptember 17-én 16 óra 20 perckor vonták intézkedés alá a panaszoszt, és annak keretében a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdés alapján igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése szerint – mint személyi szabadságában korlátozott személyt – átvizsgálták, valamint vele szemben 33. § (2) bekezdésének I. fordulatát – mint szabálysértést felszólítás ellenére fogyasztó személy előállítása – alkalmazták. Az intézkedés során az Rtv. 48. § c) pontja alapján szökés megakadályozása, és d) pontja alapján az ellenszegülés megtörése érdekében bilincset alkalmaztak. A kényszerítő eszközök alkalmazására figyelmeztették a panaszoszt. A bilincset a rendőrök 2012. szeptember 17-én 16 óra 36 perctől 2012. szeptember 17-én 18 óra 45 percig alkalmazták a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (4) bekezdés b) pontja szerint kezek előre bilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés, a kényszerítő eszköz, illetve intézkedés alkalmazása során anyagi kár nem keletkezett. A jelentés rögzíti, hogy a panaszos az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján hozzátartozójának, képviselőjének kiértesítését nem kérte.

Az intézkedés alapjául szolgáló eseményeket a jelentés a következőképpen rögzíti. A fenti napon K. r. őrmester és M. r. törzsőrmester szolgálata teljesítése során 16 óra 32 perckor az 11-es hívószámú járőr kért segítséget a M. tér alatti helyre a panaszos előállításához.

A helyszínre érve a rendőrök közölték a panaszossal, hogy előállítják a Z-i Rendőrkapitányságra, majd 16 óra 36 perckor a kezeit előre helyzetben megbilincseltek, és előállították a rendőrkapitányságra, ahol 16 óra 45 perckor helyezték el az előállító helyiségben. Majd ezt követően a járőrök a rendőri intézkedés előtt keletkezett sérülésülései ellátása céljából elszállították a városi kórház sürgősségi betegellátó osztályára (a továbbiakban: SBO), ahol Dr. B. ellátta, és megállapította, hogy a sérülései 8 napon belül gyógyulók. Ezután a panaszost visszaszállították a rendőrkapitányságra, ahol 18 óra 45 perckor az előállító helyiségben sérülés és panaszmentesen elhelyezésre került.

A jelentés megjegyzi, hogy az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról a rendőrök szóban tájékoztatták a panaszost, az előállítás idejéről szóló igazolást, valamint az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13.) BM. rendelet 2. § (8) és (9) bekezdése, és 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. bekezdése alapján a panaszos jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást a panaszos részére kiadták.

A jelentés rögzíti, hogy az előállítás oka 2012. szeptember 17-én 22 óra 10 perckor megszűnt, ekkor a panaszost őrizetbe vették.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a panaszossal szemben végrehajtott igazoltatás, ruházatának átvizsgálása és előállítása, valamint a bilincs alkalmazása jogszerű és szakszerű volt. A parancsnok úgy ítélte meg továbbá, hogy az intézkedés megfelelt az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelményének.

3) A „Nyilatkozat” elnevezésű formanyomtatvány szerint a panaszos az Rtv. 92. és 93.§-a alapján a jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást, továbbá az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítással kapcsolatos tájékoztatást szóban megkapta, a részére kiállított – az előállítás időtartalmáról szóló – igazolást, valamint az előállító egységben történő elhelyezésével kapcsolatban jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást átvette. A panaszos nyilatkozata szerint a személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel és a kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban nem élt panasszal, élelmezést nem kért, betegségben nem szenved, sérülése a rendőri intézkedés előtt keletkezett, orvosi ellátásban részesült. A panaszos megtagadta a nyilatkozat aláírását.

4) Az előállítás időtartalmáról szóló 2012. szeptember 17-én kelt igazolás szerint a panaszos előállítása 16 óra 20 perckor vette kezdetét, és ezen a napon 22 óra 10 perckor fejeződött be, ekkor a panaszost őrizetbe vették. Az igazolást az intézkedő rendőr aláírta. Az irat tanúsága szerint panaszos nem kérte hozzátartozójának és képviselőjének kiértesítését, nem kért élelmezést, és nem élt panasszal az előállításával és a rendőri intézkedés módjával szemben. A panaszos megtagadta az igazolás aláírását.

5) A rendőrségi iratokhoz csatolták N. r. főtörzsőrmester és P. r. őrmester átkísérés végrehatásáról 2012. szeptember 17-én kelt jelentését.

A rendőrök a Z-i Rendőrkapitányság, mint elrendelő szerv által folytatott szabálysértési eljárásban hozott határozat alapján a panaszost az Rtv. 34. § (1) és (2) bekezdésének, valamint

a Szolgálati Szabályzat 33. § (1) és (2) bekezdésének figyelembevételével átkíserte a Megyei Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: MRFK) fogdájába.

Az átkísérés végrehajtása során a panaszost Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján igazoltatták, és a 31. § (1) bekezdése szerint – mint személyi szabadságában korlátozott személyt – átvizsgálták. A rendőrök az Rtv. 48. § a) pontja alapján önkárosítás megakadályozása érdekében, b) pontja alapján támadás megakadályozása érdekében, és c) pontja alapján szökés megakadályozása érdekében bilincset alkalmaztak. A kényszerítő eszközök alkalmazására figyelmeztették a panaszost. A bilincset 2012. szeptember 17-én 22 óra 25 perctől 2012. szeptember 17-én 22 óra 45 percig alkalmazták a Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) pontja szerint kezek előre bilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés, a kényszerítő eszköz, illetve intézkedés alkalmazása során anyagi kár nem keletkezett.

N. r. főtörzsőrmester és P. r. őrmester rögzíti, hogy 2012. szeptember 17-én 22 óra 25 perckor kezdte meg a panaszos átkísérést, amelyet a fenti napon 22 óra 45 perckor fejezett be, amikor is a panaszost panasz és sérülés menetesen átadták a MRFK fogdájába.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint az átkísérés és a bilincs alkalmazása jogszerű és szakszerű volt. A parancsnok úgy ítélte meg továbbá, hogy az intézkedés megfelelt az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelményének.

6) Mellékelten megküldték a 2012. szeptember 17-én kelt átkísérési utasítást, amely a panaszos Z-i Rendőrkapitányság objektumából a MRFK központi fogdájába történő kísérésekor az Rtv. alapján bilincs alkalmazását rendelte el. Az utasítás rögzíti, hogy a panaszost a Z-i Rendőrkapitányságtól panasz és sérelem nélkül vették át.

7) A rendőrség megküldte J. r. törzsőrmester és G. r. őrmester a panaszos ellen a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 169. § (1) bekezdés a) és b) pontjába ütköző és aszerint minősülő szabálysértés elkövetése miatt tett feljelentését.

8) Megküldésre került M. r. törzsőrmester és K. r. őrmester a panaszos ellen a Szabs. tv. 170. §-ba ütköző és aszerint minősülő szabálysértés elkövetése miatt tett feljelentése.

A rendőrök a szabálysértés rövid leírásaként előadták, hogy a szolgálatuk teljesítése során jelentek meg a M. téren, mivel az 11-es gyalogos járőr pár magánindítványos nyomtatványt kért, mert volt egy verekedés. A helyszínről a panaszost a szakszerű és jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülés miatt előállították a Z-i Rendőrkapitányságra. A panaszoson sérülés keletkezett, ezért a SBO-ra szállították kivizsgálás céljából. A panaszos a kórház várótermében kiabált, szidalmazta a nővéreket. A panaszossal közölték a rendőrök, hogy ezt a magatartását fejezze be, mert megbotránkoztatja az ott lévő betegeket, illetve a kórház dolgozóit. A panaszos ennek eleget tett, majd újra kiabálni kezdett.

A panaszossal a rendőrök közölték, hogy szabálysértési feljelentést tesznek, melyet a panaszos elismert és tudomásul vett.

9) Megküldték a Z-i Rendőrkapitányság a panaszos szabálysértési őrizetbe vételét elrendelő határozatát. A határozat elrendeli a Szabs. tv. 169. § (1) bekezdés a) és b) pontjába ütköző és aszerint minősülő, elzárással sújtható rendzavarás szabálysértésének elkövetésekor tetten ért panaszos 72 órás szabálysértési őrizetbe vételét gyorsított bírósági eljárás lefolytatása

céljából. A határozat alapján a szabálysértési őrizet az előállítás időpontjától, 2012. szeptember 17. 16 óra 20 perctől számít. A határozat rögzíti, hogy 2012. szeptember 17-én 22 óra 10 perckor hirdették ki, amivel szemben a panaszos panasszal nem élt. A határozatot a panaszos nem írta alá, azon feltüntették, hogy az aláírást megtagadta.

10) A z-i kapitányságvezető 2012. december 11-én kelt tájékoztatójában a Testület kérdéseire válaszolva a fentiekhez képest az alábbi többlet információkról számolt be a MRFK Ellenőrzési Szolgálat vezetőjének.

A panaszos által megjelölt napokon vele szemben rendőri intézkedésre kapitányság illetékesség területén nem került sor. Vele szemben 2012. szeptember 17-én foganatósítottak rendőri intézkedést. Ezen a napon J. r. törzsőrmester és G. r. őrmester mozgó őri szolgálatot látott el Z. város belterületén, amikor a M. téren 16 óra 20 perckor intézkedést kezdeményeztek a panaszossal szemben. A rendőrök a helyszínre hívták a gépkocsizó járőrszolgálatot ellátó M. r. törzsőrmestert és K. r. őrmestert az intézkedés eredményes befejezése érdekében. A járőrök a panaszost felszólították, hogy a szabálysértést ne folytassa tovább, ennek ellenére a panaszos továbbra is távozni akart a helyszínről, ezért M. r. törzsőrmester és K. r. őrmester a panaszos kezeit előre helyzetben megbilincselte, majd a Z-i Rendőrkapitányság előállító helyiségébe szállította.

A rendőrök közölték a panaszossal, hogy előállítják a Z-i Rendőrkapitányságra, majd felszólították, hogy menjen velük, ennek azonban a panaszos nem tett eleget, továbbra is kiabált és távozni kívánt a M. térről, ezért került sor a panaszos bilincselésére, amelynek végrehajtása érdekében testi kényszer alkalmaztak a rendőrök. A kényszerítő eszköz alkalmazását figyelmeztetés előzte meg. A panaszossal szemben bilincs alkalmazására szökésének megakadályozása és ellenszegülésének megtörése érdekében került sor. Ezt alátámasztotta az a tény, hogy többször az intézkedés során a helyszínről távozni akart, valamint jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem volt megtörhető.

J. r. törzsőrmester és G. r. őrmester észlelése alapján, az egyik verekezésben részt vett személynek vérzett orra. Mind a későbbiek során kiderült a sérült a panaszos volt, akin más sérülés nem volt látható. A helyszínen a panaszos orvosi ellátása nem vált szükségessé, ezért ott nem kapott orvosi segítséget, és ezt nem is igényelte.

A rendőrök a panaszost nem bántalmazták az intézkedés során, a panaszos állítása a bántalmazására vonatkozóan nem felel meg a valóságnak.

A panaszos az intézkedő rendőrökkel nem közölte, hogy a bilincs fájdalmat és sérülést okoz neki.

M. r. törzsőrmester és K. r. őrmester saját elhatározásából 16 óra 55 perckor sérüléseinek ellátása érdekében a SBO-ra szállította a panaszost, tekintettel arra, hogy a verekezés során láthatóan az orra sérült. A panaszos a kórház várótermében is minősíthetetlenül viselkedett, ezért a kórházban történtek miatt a panaszost feljelentették a Szabs. tv. 170. §-ába ütköző és aszerint minősülő garázdaság szabálysértésének elkövetése miatt. A kórházban a panaszos ellátását 17 óra 8 perckor kezdték meg, aminek befejezését követően 18 óra 45 perckor a rendőrkapitányság előállító helyiségében, sérülés és panaszmentesen ismét elhelyezték. A panaszos orvosi ellátására nem az ő kérésére került sor, hanem a rendőrök által észlelt orrvérzés miatt szállították be a kórházba.

A kórházi leleten az alábbiak szerepelnek: „A panaszos rendőrök kíséretével érkezik. Ma bejövetele előtt fél órával unokatestvére (K.) a Nagytemplom (M. tér) előtt megütötte, feje, orra sérült, eszméletvesztése nem volt. St: a homlok középvonalában ujjbegynyi területen pörkkel fedett imponáló bőrseb. A koponya ütlegezésre nem érzékeny. Pupillák kerek, egyenlők, fényre jól reagálnak. Durva neurológiai kórjele nincs. Nyaki gerinc mozgásai teljesek, fájdalomtalanok. Orrháton fél cm-es felületes zúzott bőrseb, orrcsont nyomásra érzékeny. Röntgen: A koponya boltozati csontokon és az orrcsonton törés nem látható. TH: sebtoilette, kötés. Az AT-t nem fogadja el orvosi felvilágosítás ellenére.” A panaszos ellátását követően, a lelet kiadásakor utólag jelezte az orvosnak, hogy jobb csuklója, valamint reggel óta a hasa fáj, amit az intézkedés napján napon 6 óra 51 perckor az SBO-n már kivizsgáltatott. Ezt követően has és kismedence vizsgálatot végeztek. A lelet ezen kívül rögzíti: „A húgyhólyag ép konkúrú, a kismedencében kóros képlet nem észlelhető. Jobb csukló voláris felszínen kb. 5 cm hosszú excoriatio (bőrhorzsolódás, bőrkimaródás) látszik.” A panaszos ellátása során sem a nővéreknek, sem az orvosoknak nem jelezte, hogy bántalmazták.

Orvosi ellátása 16 óra 55 pertől 18 óra 45 percig tartott a SBO-n. Az ügyeletes bíró az egyeztetés alapján gyorsított bírósági eljárás lefolytatása miatt a tárgyalást 2012. szeptember 18-án 10 órára tűzte ki. Rendzavarás szabálysértésének elkövetése miatt folytatott előkészítő eljárásban, a panaszost eljárás alá vontként 2012. szeptember 17-én 20 óra 9 perc és 20 óra 14 perc között meghallgatták. A panaszos vallomást nem kívánt tenni, a jegyzőkönyv aláírását megtagadta. Az őrizetbe vételi határozat elkészítése után, a határozatot 22 óra 10 perckor részére kihirdették kihirdetésére a Z-i Rendőrkapitányság egységben.

A panaszos a MRKF-ra történő átszállításra őrizetbe vételének elrendelése miatt került sor, tekintettel arra, hogy ott működik rendőrségi fogda. A panaszos „vonszolására” nem került sor az átszállítás során. A bilincs használatát a kísért személy veszélyessége indokolta.

A panaszos szabadítására 2012. szeptember 18-án 10 óra 10 perckor gyorsított bírósági eljárás keretében került sor az eljárást lefolytató bírónő Dr. S. által, tekintettel arra, hogy a verekedés másik résztvevője K. meghallgatására nem volt lehetősége, valamint mivel a panaszos kötelező pszichiátriai gyógykezelése volt elrendelve, szakértői vélemény beszerzése volt indokolt. A panaszossal szemben az Szabs. tv. 169. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint minősülő rendzavarás, valamint a 170. §-ba ütköző és aszerint minősülő garázdaság szabálysértés elkövetése miatt került sor eljárás megindítására. A Városi Ügyészség a panaszos a M. téren tanúsított magatartását az 1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről (a továbbiakban: Btk.) 271. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő garázdaság vétségének minősítette.

11) A rendőrségi iratokhoz mellékelten megküldték a SBO által 2012. szeptember 17-én kiállított orvosi dokumentumokat is. A 6 óra 51 perckor készült lelet panaszként az alábbiakat tünteti fel. „Már este kezdte érezni a torok duzzanatát. Nehezebben beszél és nyel, kicsit fullad.” A 17 óra 8 perckor kiállított lelet a z-i rendőrkapitány által ismertettetteken túlmenően az orr nyílt sebét, hasfali és koponyazúzódást, valamint testi sértés következményeit rögzíti releváns információként.

12) Megküldték a panaszos rendzavarás szabálysértése ügyében 2012. szeptember 18-án tartott bírósági tárgyalásáról készült jegyzőkönyvet, és a bíróság végzését is, amelyek a panaszügyre vonatkozóan többlet információkat nem tartalmaznak, ezért ezen iratok ismertetésétől a Testület eltekint.

III.

1) A Testület a panaszeljáráásban mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmek kivizsgálásra terjed ki a hatásköre.

A panaszos beadványában előadta, hogy 2012. szeptember 15-én, a késő esti órákban fél órán belül két alkalommal is intézkedés alá vonta M. és P. rendőr, valamint sérelmezte a vele szemben három nappal később, tehát 2012. szeptember 18-án fogatosított rendőri intézkedést is.

A z-i kapitányságvezető 2012. december 11-én kelt tájékoztatójában arról számolt be, hogy a panaszos által megjelölt napokon vele szemben rendőri intézkedésre kapitányság illetékesség területén nem került sor. Vele szemben 2012. szeptember 17-én fogatosítottak rendőri intézkedést.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-ának (1) bekezdése szerint: akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést fogatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

Az idézett rendelkezés szerint a Testület eljárását – akár személyesen, akár képviselő útján – csak az kezdeményezheti, akit a rendőri intézkedés érintett. A Testületnek ezért a konkrét panasz vizsgálata során mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a panaszolt helyen és időben történt-e olyan rendőri intézkedés, amely kapcsán ez az érintettség megállapítható, és amely ennek megfelelően alkalmas lehetett arra, hogy a panaszos oldalán alapjogsértést eredményezzen.

A Testület korábban már utalt rá, hogy a rendelkezésre álló iratok birtokában arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos tévesen hivatkozott arra, hogy a sérelmezett rendőri intézkedésre 2012. szeptember 18-án került sor. A rendőri jelentés és a panaszbeadvány alapján megállapítható, hogy a panaszos által is részletesebben kifejtett és panaszolt rendőri intézkedés nem szeptember 18-án, hanem szeptember 17-én történt. A panaszos által sérelmezett másik két intézkedésre (amelyek szeptember 15-én történtek) vonatkozóan nem áll a Testület rendelkezésére semmilyen irat. Tekintettel arra, hogy a panaszos további információkat nem közölt az állítólagos rendőri intézkedések részleteit illetően, a rendőrség álláspontja szerint pedig nem történt a panaszossal szemben rendőri intézkedés a kérdéses napon, a Testület nem tudott beazonosítani olyan Rtv. szerinti rendőri intézkedést, amely eljárásának alapját képezhetné.

Mivel a fenti hatásköri rendelkezés értelmében a Testületnek csak konkrét rendőri intézkedések, illetve kellő konkrétsággal meghatározott mulasztások következtében felmerült alapjogsérelmek vizsgálatára van lehetősége, a szeptember 15-én fogatosított állítólagos rendőri intézkedésekkel összefüggésben – mivel azok nem voltak beazonosíthatóak – hatásköre hiányát állapította meg, így a továbbiakban csak a 2012. szeptember 17-ei intézkedést vonta vizsgálat alá.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez, a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, a II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, illetve az abból levezetett testi integritáshoz, a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz, valamint a XX. cikkében foglalt egészséghez fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

2) A Testület elsőként az eljáró rendőrök intézkedési kötelezettségét és az igazoltatás fogyanatosítását látta indokoltnak vizsgálni. A Testület ezzel kapcsolatban külön értékelte J. r. törzsőrmester és G. r. őrmester, valamint K. r. őrmester és M. r. törzsőrmester fellépését.

a) A panaszos előadta, hogy a nevezett napon a rendőrök intézkedés alá vonták, mivel kissé hangosabban nyilvánult meg a közterületen, és feje vérzett, mert utcai verekedés elszenvedője volt.

J. r. törzsőrmester és G. r. őrmester az intézkedés napján kelt jelentésében arról számolt be, hogy a fenti napon szolgálatuk teljesítése során 16 óra 20 perckor saját észlelésük alapján jelentek meg a M. téren, mivel két személy verekedett és az egyiknek vérzett az orra. Az intézkedő rendőrök a panaszost, K-t és H-t a helyszínen meghallgatták, és megállapították, hogy a panaszos 16 óra 20 perckor jelent meg a helyszínen, ahol K-t kérdőre vonta, hogy miért zavarja az sms-eivel. A panaszos és K. összeszólalkozott, majd K. egy alkalommal ököllel a panaszos felé ütött, úgy hogy az orrát eltalálta.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve illet a tudomására hoznak.

A hivatkozott rendelkezések egyértelműen rögzítik, hogy a rendőr köteles intézkedést kezdeményezni, ha jogellenes cselekményt magvalósító magatartást észlel, vagy ilyenről tájékoztatják. A rendőrségi jelentés egyértelműen azt tartalmazza, hogy a rendőrök szolgálatuk teljesítése során, saját maguk észlelték a verekedést, ezért jelentek meg annak helyszínén, és kezdeményeztek intézkedést.

A Testület ezen a ponton utal töretlen gyakorlatára, amely szerint a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként szabálysértés gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges gyanú foka fennállt-e.

A Szabs. tv. 169. § (1) bekezdés a) pontja alapján, aki verekszik, továbbá aki más verekedésre felhív szabálysértést követ el.

A Testület megítélése szerint a helyszínre kiérkezett rendőrök intézkedési kötelezettségét a helyszínen észlelt verekedés, valamint a panaszos vérző orra egyértelműen megerősítette, amelyet a verekedő személyek, valamint H. által a helyszínen elmondottak megerősítettek. A Testület a panaszossal szembeni rendőri fellépés jogszerűségének megítélésakor jelentőséget tulajdonított a panaszos által előadottakra is. A panaszos beadványában elismeri, hogy utcai verekedés elszenvedője volt, aminek következtében vérzett a feje. Ezen körülmények alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszossal szemben felmerült a jogellenes cselekmény elkövetésének az a minimális szintű gyanúja, amely rendőri intézkedést tett szükségessé.

J. r. törzsőrmester és G. r. őrmester jelentésében rögzíti, hogy a helyszínen a két verekedő személyt és a verekedésnél jelenlévő H-t igazoltatták.

Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés szerint a rendőr feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek személyazonosságát a közrend, közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület megítélése szerint egy szabálysértés elkövetésének a gyanúja bizonyosan olyan körülmény, amely a közrend, közbiztonság védelme érdekében fogantatosított igazoltatást megalapozza.

Figyelemmel arra, hogy a panaszossal kapcsolatban megállapítható volt a rendőri intézkedéshez minimálisan szükséges gyanú fennállása, ezért a Testület megállapítása szerint a panaszossal szembeni intézkedés kezdeményezése és a panaszos igazoltatása az Rtv. 29. § (1) bekezdése I. fordulata alapján jogszerű volt, így nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez való joga.

b) J. r. törzsőrmester és G. r. őrmester az intézkedés napján kelt jelentésében arról számol be, hogy megérkezésüket követően a panaszos tovább folytatta a kiabálást, és többször el kívánta hagyni a helyszínt, ezzel kivonva magát a rendőri intézkedés alól. A járőrök őt felszólították, hogy maradjon a helyszínen, azt ne hagyja el, jogsértő magatartását fejezze be, a szabálysértést ne folytassa tovább.

Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentésben K. r. őrmester és M. r. törzsőrmester előadta, hogy 2012. szeptember 17-én szolgálatuk teljesítése során 16 óra 32 perckor a 11-es hívószámú járőr kért segítséget a M. tér alatti helyre a panaszos előállításához. A helyszínre érve intézkedés alá vonták a panaszost, és Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján igazoltatták.

A Szabs. tv. 169. § (1) bekezdés b) pontja értelmében, aki rendzavarás vagy garázdaság esetén a hatóság vagy az eljáró hivatalos személy intézkedésével szemben engedetlenséget tanúsít szabálysértést követ el.

A Testület ismételten utal töretlen gyakorlatára, amely szerint a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja, ezért jelen esetben is azt kellett megállapítania, hogy a szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges gyanú foka fennállt-e.

A Testület arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos a rendőrök által tapasztalt agresszív, rendezavaró és a rendőri intézkedést megghiúsítani törekvő magatartása alkalmas volt Szabs. tv. fent idézett szabálysértés tényállásának megvalósítására, ami megalapozta a rendőrök fellépését, az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedési kötelezettség teljesítését, ezért a Testület meggyőződése szerint a helyszínen felmerült a panaszos igazoltatásának szükségessége az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése értelmében, kifejezetten a közrend és a közbiztonság védelme érdekében.

Fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőrség intézkedési kötelezettségének érvényesítése érdekében a panaszos igazoltatása jogoszerű volt, így annak következtében a személyes adatok védelméhez fűződő alapjog megsértése nem valósult meg.

3) A panaszos előállításának jogoszerűségét illetően a Testület álláspontja a következő.

a) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentésben rögzítésre került, hogy az előállítást a rendőrök az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján hajtották végre.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja.

Az állampolgárok rendőrökkel szembeni kötelezettségeit az Rtv. 19. §-a szabályozza, eszerint a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogoszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogoszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A rendőr jogoszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A Testület a rendelkezésre álló iratok alapján megállapította, hogy a panaszossal szembeni intézkedésre azért került sor, mert verekezésben vett részt, amely felvetette a Szabs. tv. 169. § (1) bekezdés a) pontjában szabályozott rendezavarás szabálysértés elkövetésének gyanúját. A panaszos nyilatkozatból egyértelműen kiderül, hogy számára nem volt mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható, hogy a rendőri fellépésnek nincsen jogalapja, hiszen beadványában maga is elismeri, hogy verekedett. A panaszos a rendőri fellépés ellenére, a verekedést követően továbbra is rendezavaró, és a rendőri intézkedést megghiúsítani törekvő magatartást tanúsított, amely alkalmas volt a Szabs. tv. 169. § (1) bekezdés b) pontjában szabályozott rendezavarás szabálysértés tényállásának megvalósítására. Ezen magatartását rendőri felszólítás ellenére sem hagyta abba, továbbra is kiabált, egyre agresszívakban viselkedett, többször megpróbálta az intézkedés helyszínét elhagyni, ezért egyértelműen nem az Rtv. 19. §-ában rögzített követelménynek megfelelően járt el, vagyis a rendőri intézkedéssel szemben engedetlenséget tanúsított.

Mindezek alapján a panaszos Rtv. 19. §-ban előírt kötelezettsége minden kétséget kizáróan fennállt, amely kötelezettség megszegése a Testület álláspontja szerint kellő jogalapot biztosított a rendőröknek további intézkedések foganatosítására, amely alapján a panaszos által tanúsított magatartás miatt helye volt az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont szerinti előállítási ok alkalmazásának.

Fentiek okán a Testület arra a megállapításra jutott, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja megfelelő jogalapot szolgáltatott az előállításához.

Megjegyzi ugyanakkor a Testület, hogy a panaszos előállítását jogszerűnek minősítette volna az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának II. fordulata alapján is, aminek értelmében a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható.

A Szabs. tv. 124. § (1) bekezdése értelmében „a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés miatt őrizetbe vett személyt a rendőrség a gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából a bíróság elé állítja”.

Az utalt rendelkezés értelmében a szabálysértés megvalósítása szükséges a bíróság elé állításhoz. A Testület ezen a ponton újfent hivatkozik töretlen gyakorlatára, amely szerint a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Eerre figyelemmel az adott helyzetben a testületnek elsődlegesen az volt a feladata, hogy megítélje a megjelölt előállítási ok megalapozottságát, tehát azt, hogy az adott körülmények között fennállt-e a hivatkozott szabályszegés elkövetésének az intézkedéshez szükséges, minimális gyanúja.

Fentebb a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos magatartása a rendőrök oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztetett, mivel fennállt a gyanúja annak, hogy a panaszos elkövette a rendzavarás szabálysértését. Ennek keretében jogszerűen végezték el a rendőrök a panaszos igazoltatását.

A rendzavarás szabálysértés esetében a kiszabható szankciók körében a Szabs. tv. lehetővé teszi az elzárás alkalmazást, ezért a Szabs. tv. 124. § alapján ezen szabálysértés esetében helye van a bíróság elé állításnak.

A fentiekre tekintettel jelen esetben fennálltak a gyorsított bírósági eljárás feltételei, ezért az előállításnak meg volt a rendőrségi intézkedéshez szükséges jogalapja Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának II. fordulatának értelmében is.

b) Tekintettel arra, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdésében meghatározott előállítási okok nem kötelező jelleggel írják elő az előállítást, hanem mérlegelési jogot engednek az intézkedő rendőrnek, a Testület vizsgálata az Rtv. 15. §-ban meghatározott arányosság követelményének a megvalósulását. Ezen előállítási okok fennállása esetén ugyanis az Rtv. 15. §-ában szabályozott szükségességi-arányossági elv alapján kell döntést hoznia abban a kérdésben, hogy elérhető-e az intézkedési cél az érintett személyi szabadságának korlátozása nélkül.

Az arányosság követelményét az Rtv. 15. §-a akként írja elő, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A Testület az eset összes körülményének vizsgálata alapján az arányosság tekintetében arra a megállapításra jutott, hogy miután a rendzavaró magatartást tanúsító panaszos a rendőri felszólításokra nem reagált és magatartásával önként nem hagyott fel, a rendőrség jogszerűen

foganatosított vele szemben előállítást, mivel panaszos magatartásának megszüntetésére nem volt más, kisebb jogkorlátozással járó megoldás.

Az arányosság megítélésénél a Testület azt is figyelembe vette, hogy az előállítás csak a szabadság korlátozásával elérhető célját szolgálta az is, hogy a panaszost rendzavarás elkövetésének gyanúja miatt kihallgatták, vele szemben megtették a szabálysértési eljárás megindításához szükséges lépéseket, valamint gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából szabálysértési őrizetbe vették.

A Testület álláspontja szerint tehát a panaszos előállítása megfelelt az arányosság követelményének, így ezáltal nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

A Testület megjegyzi, hogy a panaszost az előállítás időtartalmával kapcsolatban nem érte jogsérelem, tekintettel arra, hogy a panaszos őrizetbe vételét utóbb elrendelték, amelynek időtartalmába az előállítás beleszámít.

4) A Testület ezt követően a bilincsalkalmazás jogszerűségét vizsgálta.

A rendelkezésre álló iratokból kitűnik, hogy a panaszossal szemben az előállítás során, és a MRFK fogdájába történő átkísérés során alkalmaztak bilincset, ezért a bilincselés jogszerűségét a Testület a mind a két esetben vizsgálat alá vonta.

a) A panaszos előadta, hogy M. rendőr vezetéke nevében szólította, amire panaszos hasonlóan a vezetéke nevében szólítva köszönt neki. A panaszos szerint már ez is elég volt M. számára, hogy újra bilincs alkalmazását kísérelje meg vele szemben. A panaszos elmondása szerint a bilincs a bántalmazása alatt szorosan rajta volt.

Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentés szerint az intézkedés során az Rtv. 48. § c) pontja alapján szökés megakadályozása és d) pontja alapján az ellenszegülés megtörése érdekében bilincset alkalmaztak, a panaszos kezét előre helyzetben megbilincseltek. A kényszerítő eszközök alkalmazására figyelmeztették a panaszost. A bilincset a rendőrök 2012. szeptember 17-én 16 óra 36 perctől 2012. szeptember 17-én 18 óra 45 percig alkalmazták.

A Testület felvilágosítás-kérése alapján készített tájékoztató levélében az alábbiak olvashatók. A rendőrök közölték a panaszossal, hogy előállítják a Z-i Rendőrkapitányságra, majd felszólították, hogy menjen velük, ennek azonban a panaszos nem tett eleget, továbbra is kiabált és távozni kívánt a M. térről, ezért került sor a panaszos bilincselésére, amelynek végrehajtása érdekében testi kényszer alkalmaztak a rendőrök. A kényszerítő eszköz alkalmazását figyelmeztetés előzte meg. A panaszossal szemben bilincs alkalmazására szökésének megakadályozása és ellenszegülésének megtörése érdekében került sor. Ezt alátámasztotta az a tény, hogy többször az intézkedés során a helyszínről távozni akart, valamint jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem volt megtörhető.

A rendőrségi iratok szerint a panaszos a kórház várótermében kiabált, szidalmazta a nővéreket. A panaszossal közölték a rendőrök, hogy ezt a magatartását fejezze be, mert megbotránkoztatja az ott lévő betegeket, illetve a kórház dolgozóit. A kórházban történtek miatt a panaszost feljelentették garázdaság szabálysértésének elkövetése miatt.

A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi. Annak (4) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. A (3) bekezdés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe vételével alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Tekintettel a panaszos által tanúsított agresszív és rendzavaró magatartására, az intézkedést folyamatosan megghiúsítani törekvő viselkedésére, a Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőrök jogszerűen alkalmaztak bilincset, és a bilincselés végrehajtása érdekében testi kényszert.

Mivel a rendőrségi iratok következetesek abban, hogy a panaszost a kényszerítő eszközök alkalmazására előzetesen figyelmeztették, a Testület megállapította, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga nem sérült.

Tekintettel arra, hogy a panaszos nem csak a verekedés helyszínén, hanem kórházban is a rendőrök szerint minősíthetetlen magatartást tanúsított, a Testület álláspontja szerint a kényszerítő eszköz alkalmazása az egész rendőri intézkedés alatt sem bizonyult túlzottnak és aránytalannak.

b) Ezt követően a Testület a panaszos átkísérése során végrehajtott bilincselés jogszerűségét vizsgálta.

A Testület ezen a ponton utal arra, hogy az Rtv. IV-V. Fejezetében - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetében foglaltak érvényesülését vizsgálhatja büntető- vagy szabálysértési eljárás keretében történő rendőri fellépés során, ezért vizsgálat alá vonta a panaszos bilincselését a szabálysértési őrizetbe vételét követően is.

A rendőrségi iratok szerint az átkísérés végrehajtása során a panaszossal szemben kényszerítő eszközök alkalmazására történő figyelmeztetést követően, az Rtv. 48. § a) pontja alapján önkárosítás megakadályozása érdekében, b) pontja alapján támadás megakadályozása érdekében, és c) pontja alapján szökés megakadályozása érdekében bilincset alkalmaztak. A bilincs használatát a kísért személy veszélyessége indokolta. A bilincset 2012. szeptember 17-én 22 óra 25 perctől 2012. szeptember 17-én 22 óra 45 percig alkalmazták a Szolgálati Szabályzat 41. § (4) b) pontja szerint kezek előre, illetve hátra bilincselésével.

A Testület az átkísérés során alkalmazott kényszerítő eszköz tekintetében az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat fentebb idézett rendelkezésein túl a következő előírásokat vette figyelembe.

A Szolgálati Szabályzat 76. § (1) bekezdése értelmében a kísérő őr feladata a felügyeletére bízott fogvatartott személy meghatározott helyre történő kísérése. Az (5) bekezdés ezen feladat ellátásával összefüggésben azt rögzíti, hogy „ha a kísért személy veszélyessége ezt indokolja, a kísért személyt meg kell bilincselni”.

A Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás (a továbbiakban: ORFK Utasítás) a személyi szabadságukban korlátozott személyek kíséréssel összefüggésben az alábbi rendelkezéseket tartalmazza. A 74. pont szerint „a kísérő őrzést végrehajtó rendőr szolgálatát a rendszeresített felszereléssel, bilincsrre szerelt vezetősíjjal és bilincsrögzítő övvel teljesítse”. A 75. pont alapján „a fogvatartott kísérése vonatkozó utasítást a fogvatartás elrendelésére jogosult vezető adhat, aki az átkísérési utasításban határozza meg – egyebek mellett – a fogvatartott kíséréseinek módját, a kísérő őrkök létszámát, fegyverzetét, felszerelését, a kényszerítő eszköz alkalmazását vagy az alkalmazás lehetőségét”.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a kísérés végrehajtásával, illetve a kényszerítő eszköz kísérés során történő alkalmazásával összefüggő rendelkezések a Szolgálati Szabályzatban és az ORFK Utasításban egyaránt azt rögzítik, hogy a kísért személy bilincselése lehetőség, annak szükségességéről – indokoltsága esetén – a kísérést elrendelő személy jogosult dönteni.

A Testület arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos a rendőrkapitányságra történő előállítását megelőzően, a M. téren és a kórházban tanúsított magatartása kellő indokul szolgálhatott az átkísérés során a bilincseléshez. A panaszos korábban a rendőri intézkedéssel szemben ellenszegült, többször megpróbálta a helyszínt elhagyni, kiabált és agresszívan viselkedett, garázda jellegű magatartását az egészségügyi intézményben is folytatta, ezért a Testület megítélése szerint fennállt a veszélye a panaszos támadásának, önkárosításának és szökésének is az átkísérés során. A Szolgálati Szabályzat 76. § (5) bekezdése alapján a panaszos veszélyessége megfelelő jogalapot szolgáltatott a bilincs alkalmazására.

A Testület az átkísérés során végrehajtott bilincseléssel összefüggésben a panaszos emberi méltóságának megsértését nem állapította meg.

5) A panaszos bántalmazásával a Testület ezt követően foglalkozott.

A panaszos beadványában megfogalmazott legsúlyosabb sérelme, hogy a rendőrök őt az intézkedés fogantatása során bántalmazták. A panaszos kifejezetten bántalmazásként írja le a vele történeteket, elmondása szerint kikarmolt csuklója gyulladással járó fájdalommal volt, ennek ellenére M. hasonlóan a korábbiakhoz, a panaszosra erőszakolta a bilincset. Mielőtt a panaszos bilincsel a kezén beült volna a szolgálati rendőrautóba, M. térdrel erősen lágyékon rúgta. Ezt követően a panaszos sürgősségi ellátásra szállították be, ahol további sérelmeket szenvedett el. M. a panaszoszt erősebben ráncigálta ki a vizsgáló helyiségből. A panaszos előadta, hogy kiérve a rendelőből a rendőr továbbra is ráncigálta, fenyegette a panaszoszt, és ordibált vele. Elhagyva a létesítményt egy külön helyiségbe lökte be a panaszoszt, ahol is földre teperte, majd 4-5 rúgással és ököllel történő ütést mért rá. Eközben az egyik egészségügyi dolgozó behozta a kint hagyott rendőrbotot, aki segítségét kifejezve, megmutatta, mely gombbal lehet ezen orvosi helyiséget belülről kinyitni, miután a panaszoszt jól elverték. M. ekkor felszólította a fiatalabb kollégáját, hogy kapcsolja le a villanyt is, aki ezt nem teljesítette M. számára. M. megfenyegette a panaszoszt azzal is, hogy fejbe rúgja, ezen tettetéről kollégája beszélt le. M. a panaszos a helyiségbe történő belökése előtt, elszakította a rajta lévő inget. A Z-i Rendőrkapitányság fogdájából kijövet P. köszöntötte, aki a bilincselést követően úgy vonzolta ki őt az épületből, „mintha igás állatot fogott volna be”. A panaszos szerint ekkor tovább sérültek az amúgy is sérült csuklói.

Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról, valamint az átkísérés végrehajtásáról készült jelentés rögzíti, hogy a rendőri intézkedés és az átkísérés során a panaszosnak sérülése nem keletkezett.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint J. r. törzsőrmester és G. R. őrmester saját észlelése alapján intézkedés alá vonta a két verekedő személyt, akik közül az egyiknek vérzett az orra. Mind a későbbiekben kiderült a sérült a panaszos volt. A panaszoszt M. r. törzsőrmester és K. r. őrmester saját elhatározásából elszállította SBO-ra a rendőri intézkedés előtt keletkezett sérülésű ellátása céljából, ahol Dr. B. ellátta, és megállapította, hogy a sérülései 8 napon belül gyógyulók. A rendőrségi dokumentumok alapján a panaszos az intézkedő rendőrökkel nem közölte, hogy a bilincs fájdalmat és sérülést okoz neki, a panaszoszt a rendőrök nem bántalmazták az intézkedés során, továbbá nem került sor „vonzolására” az átszállítás során.

A SBO által 2012. szeptember 17-én kiállított 17 óra 8 perckor kiállított lelet az alábbi releváns információkat tünteti fel: orrháton fél cm-es felületen zúzott bőrseb; orrcsontnyomásra érzékeny; a koponya zúzódása; koponya boltozati csontokon és az orrcsonton törés nem látható; jobb csukló voláris felszínen kb. 5 cm hosszú excoriatio (bőrhorzsolódás, bőrkimaródás) látszik. Az orvosi dokumentum rögzíti, hogy a panaszos ellátását követően, a lelet kiadásakor utólag jelezte az orvosnak, hogy jobb csuklója, valamint reggel óta a hasa fáj, amit aznap 6 óra 51 perckor az SBO-n már kivizsgáltatott.

A Testület az egymásnak ellentmondó rendőri és panaszos állítások okán az eset megítélése szempontjából kiemelkedő jelentőséget tulajdonított a rendőri intézkedést követően kiállított kórházi leletnek, amely a koponya zúzódásán, az orr felületen a bőrseben és a jobb csukló felszínen lévő excoriatio (bőrhorzsolódás, bőrkimaródás) kívül más sérülést nem tüntet fel. A Testület arra a következtetésre jutott, hogy a koponya és az orr sérülései nem rendőri

bántalmazás következményei, hanem a verekedés miatt keletkeztek. Ezt a panaszbeadvány is megerősíti, amelyben a panaszos előadta, hogy feje vérzett, mivel egy utcai verekedés elszenvedője volt. A Testület megítélése szerint a panaszos jobb csuklóján lévő felületi sérülés a bilincselés velejáró következménye. Ugyanakkor a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a panaszos a kórházi ellátását követően a rendőri intézkedéssel összefüggésben, illetve P. rendőr által alkalmazott bilincselés során szenvedte-e elsérülést, mivel a felek előadásában erre vonatkozóan ellentmondást tapasztalt, ami a rendelkezésre álló adatok alapján – és további bizonyítási eszközök híján – a panasz eljárásban nem volt feloldható.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszos testi integritáshoz fűződő alapvető joga a kórházi ellátásáig nem sérült, azonban mivel egyéb olyan bizonyíték, amely a tényállás felderítésére alkalmas lett volna, nem áll rendelkezésére, a Testület úgy foglalt állást, hogy a kórházi lelet kiállítását követően a rendőri intézkedéssel, illetve P. rendőr fellépésével összefüggésben a panaszos testi integritáshoz fűződő alapvető jogának sérelme nem megállapítható.

6) A panaszos elmondása szerint abban reménykedett, hogy a járőrök látva a vérző fejét, orvost hívnak, mivel utcai verekedés elszenvedője volt.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszosnak vérzett az orra, azonban rajta más sérülés nem volt látható. A helyszínen a panaszos orvosi ellátása nem vált szükségessé, ezért ott nem kapott orvosi segítséget, és ezt nem is igényelte. M. r. törzsőrmester és K. r. őrmester saját elhatározásából 16 óra 55 perckor sérüléseinek ellátása érdekében a SBO-ra szállította a panaszost, tekintettel arra, hogy a verekedés során láthatóan az orra sérült.

Az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja alapján fogvatartott az, akit törvény, illetőleg törvény alapján kiadott hatósági határozat alapján a szabad mozgáshoz és tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogában korlátoznak (örizetbe vett, előzetesen letartóztatott, közbiztonsági őrizetben lévő, elfogott és előállított, elővezetett).

Mivel a panaszos a hivatkozott rendelkezés értelmében az előállítás kezdetétől fogvatartott, ezért a rendőrség a panaszos sérülései miatt fennálló orvosi ellátási kötelezettségére az Rtv. 18. § (2) bekezdését kell alkalmazni, amelynek értelmében a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.

A panaszos sérelmezi, hogy a rendőrök nem hívtak orvost, viszont beadványából nem állapítható meg, hogy ezen igényének hangot is adott volna. A Testület megítélése szerint annyi bizonyosan megállapítható, hogy az eljáró rendőrök intézkedésük során észlelték azt, hogy a panaszos orra sérült, azonban a helyszínen nem biztosították a panaszos orvosi ellátását. Annak ellenére, hogy a rendőrségi iratokból nem derül ki, hogy a járőrök, miért döntöttek úgy, hogy a rendőrkapitányságról szállítják be a panaszost a kórházba, a Testület úgy ítélte meg, hogy ezen idővesztés, tehát megközelítőleg 35 perc, ami az intézkedés kezdetétől az orvosi vizsgálatig eltelt, a panaszos sérüléseinek fényében nem minősül jelentősnek.

A fentiek alapján a Testület úgy foglalt állást, hogy a rendőrök eleget tettek-e az Rtv. 18. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségüknek, ezért nem sérült a panaszos egészséghez fűződő alapvető joga.

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy jogszerű volt a panaszossal szemben foganatosított igazoltatás és előállítás, ezért nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez, illetve személyes szabadsághoz fűződő alapvető joga. A Testület megállapította, hogy az előállítás során a panaszos előzetes figyelmeztetést követően végrehajtott bilincselése, és annak érdekében alkalmazott testi kényszer jogszerűen történt, és az átkísérés során végrehajtott bilincseléssel összefüggésben sem sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető joga. A Testület úgy ítélte meg panaszos testi integritáshoz fűződő alapvető joga a kórházi ellátásáig nem sérült, ugyanakkor a kórházi lelet kiállítását követően a rendőri intézkedéssel, illetve P. rendőr fellépésével összefüggésben a panaszos alapvető jogának sérelme nem megállapítható. A Testület megítélése szerint a rendőrök eleget tettek-e az Rtv. 18. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségüknek, ezért nem sérült a panaszos egészséghez fűződő alapvető joga.

Mindezekre tekintettel a Testület állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki, és az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2013. június 12.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag